AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin F-395 nömrəli 04 09 2020-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı:– 050301 – Aktyor sənəti

BAKI – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN 050301 – AKTYOR İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar:

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin **050301– Aktyor sənəti** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və mənimsəmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlimin nəticələrini, kadr hazırlığında infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
- Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq;

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və **050301 – Aktyor sənəti** ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara səriştələrə yiyələnməlidir;

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı qabiliyyətə;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə ünsiyyət bacarığına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları, həmçinin müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli, həmçinin hərtərəfli biliklərə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyənetmə bacarığına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etməyə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüskarlıq və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçim qabiliyyətinə;
- Professional məqsədlər üçün bəlli bilgiləri təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarığına;

- Professional fəaliyyətini planlaşdırmaq və realizə etmək, öz bacarıqlarını təkmilləşdirilmək,tapşırıqları vaxtında icra etmək qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını daim təkmilləşdirmək bacarığına;

- gələcək peşə fəaliyyətlərinə dair normativ və hüquqi sənədlərin tərtibinə;
- sağlam həyat tərzini qoruyub saxlamağa;
- mədəniyyətlərarası dialoqa hazır olmağa;
- yeni ideyalar irəli sürmək və əsaslandırmağa;
- problemli şəraitlərdə təşəbbüskarlıq göstərmək və məsuliyyəti öz üzərinə götürmək bacarığına malik olmalıdır.

- ***Qeyd:*** *İxtisasın spesifikasından asılı olaraq ümumi kompetensiyalara əlavələr edilə bilər.*

2.2. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə səriştələrinə yiyələnməlidir:

- Məzun başlıca olaraq K.S.Stanislavskinin işləyib hazırladığı və aktyor sənəti vərdişlərinin təkmilləşdirilməsini təmin edən "Sistem"in tərkib bəndlərini mənimsəməlidir.
- "aktyorun öz üzərində işi", eləcə də "aktyorun rol üzərində işi" bölməsinin nəzəri və praktik elementlərindən konkret ifa məqamında istifadə etməyi bacarmalıdır.
- aktyor hər hansı pyesin səhnə təcəssümü prosesində ədəbi əsərin ideyasını, janrını, konfliktini, hadisələr xəttini, obrazlar arasındakı qarşılıqlı münasibətləri dəqiq müəyyən etməlidir.
  -Tamaşa və rol üzərində iş zamanı aktyor "təklif edilmiş şərait", "əgər ki", "məntiq və ardıcıllıq", "xarakterlik", "əsas əməl xətti", "ali məqsəd" kimi mühüm yaradıcılıq prinsiplərinin tətbiqinə əsaslanmalıdır.
  -Teatr və kino aktyorluğunun prinsipial fərqlərini müəyyən etməyin prinsipləri bilməliidir .Aktyorun vəziyyətini təşkil edən dörd elementi mənimsəməsi, rolun psixoloji və hadisəli təhlili, aktyor ifasının məntiqə söykənmə zərurəti, aktyorun ifa tərzinə təsir edən janr faktorları barədə nəzəri biliklər., əməli baçarıq və vərdişlərə malik olmalıdır.
  - Mətnin təhlili və tam mənimsənilməsi, müəllifin ideyası ətrafında fikir mübadiləsinin aparılması, təyin olunmuş çərçivədə improvizələr etməyi bacarmalıdır.
- Rejissorun aktyorla işi ilə bağlı müxtəlif nəzəri biliklərin və təcrübənin formalaşması prosesində aktyor müxəlif sistemlər, məktəblər haqqında məlumatları əldə etməlidir.
- peşə fəaliyyətində müxtəlif janrlı səhnə və ekran əsərlərində (teatr, kino, televiziya) müvafiq ifadə vasitələrindən istifadə etmək başarığına malik olmalıdır.
- Rolunun rejissor niyyətinə uyğun yozumunu müstəqil işləmək baçarığına yiyələnməli, tipaj seçimində müxtəlif üsul və vasitələrdən istifadə etməyi bacarmalıdır.
- tamaşaların və filmlərin estetik prinsiplərini müəyyən etməyi, aktyor oyunu vasitəsi ilə rejissor niyyətinin konseptual həllinə nail olmalıdır.

- Kamera qarşısında təbii oyun tərzini, yaradıcılıq ovqatını rejissor məqsədinə müvafiq şəkildə təqdim etmək, iri planda müddətli rakursları və baxışın istiqamətini qavramağı, eləcə də "maska" ilə iş – mimik "sıxılmaları" aradan qaldırmağı, ümumi, orta və iri planda ifadəli oynamağı bacarmalıdır.
- Kadrda bədənin plastik rakursunu məqsədəmüvafiq təqdim etmək rejissor niyyətini yerinə yetirərkən bədii məqsədin tələb edilən formatını saxlamaqla kamera qarşısında psixoloji jestdən istifadə prinsiplərinə yiyələnməlidir.
-kadrda səs və nitqdən düzgün, dəqiq və yerində istifadə etmək, hadisələri canlandırmağı və improvizəsini, iki və daha çox tərəf-müqabili ilə dialoqda iştirak etmək baçarığını əldə etməlidir.

- Rejissorun tapşırığını yerinə yetirərkən rolun vəziyyətdən irəli gələn formatını saxlamaq məqsədilə, kamera qarşısında psixoloji jest və mimlər, yəni obrazin fotogenikliyini təmin edən zahiri əlamətlərlə yanaşı, səs və nitqdən düzgün istifadə etməyin, daha ifadəli ifa tərzinə nail olmağın sirrlərini mənimsəməyi bacarmalıdır.
  iki və daha çox tərəf müqabili ilə dialoqda iştirak etmək və hətta kameranı idarə edən kameramanı həmin dialoqa dəvət etmək məharətinə yələnmək.
- **Musiqili teatr aktyoru** ixtisaslaşması üzrə təhsil alanlar eyni zamanda :
- vokal ifaçılıq sənətinin əsaslarına, texnikasına yiyələnməlidir.
- vokal partiyalarını ifa etməyi bacarmalıdır.
- Klassik, müasir və Azərbaycan musiqili teatr nümunələrindən, opera, operetta,müziklİərdən ariyaları ifa etməyi bacarmalıdır.

3. Təhsil Proqramının strukturu

Cədvəl 1.

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	
1	**Azərbaycan tarixi** Bu fənn çərçivəsində Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafı, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolu öyrənilir və təhlil edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli şəkildə öyrənilməlidir	**5**
2	**Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələr yazılı və şifahi nitq mədəniyyətinə yiyələnməli, auditoriya və işəgötürən qarşısında təqdimat etmək, ixtisas üzrə akademik terminologiyaya, mətnlər üzərində işə və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir	**4**

3	**Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələrixtisası üzrə xarici dillərdən birində özü və peşəsi ilə bağlı təqdimat etməli, ixtisas üzrə terminologiyanı öyrənməlidir, işgüzar yazı, şifahi ünsiyyət bacarıqlarının aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.Tələbələr tədris olunan xarici dildə kicik monoloqlar söyləməyi, səhnəciklər hazırlamağı bacarmalıdırlar.	**15**
4	**Seçmə fənlər** *(Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər.)*	
4.1	Fəlsəfə Sosiologiya Hüququn əsasları Məntiq Etika və estetika	**3**
4.2	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə) İnformasiyanın idarə edilməsi Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	**3**
Cəmi		**30**
	İxtisas fənləri	
1.	**Aktyor sənəti (sahələr üzrə)** Teatr və kino aktyorluğunun prinsipial fərqlərini müəyyən etməyin prinsipləri öyrədilir. Aktyorun vəziyyətini təşkil edən dörd elementi mənimsəməsi, rolun psixoloji və hadisəli təhlili, aktyor ifasının məntiqə söykənmə zərurəti, aktyorun ifa tərzinə təsir edən janr faktorları barədə nəzəri biliklər və əməli baçarıq və vərdişlər aşılanır. Mətnin təhlili və tam mənimsənilməsi, müəllifin ideyası ətrafında fikir mübadiləsinin aparılması, təyin olunmuş çərçivədə improvizələr etmək baçarığı öyrədilir. **Musiqili teatr aktyoru** üzrə təhsil alanlar eyni zamanda vokal ifaçılıq sənətinin əsaslarına, texnikasına yiyələnməli, vokal partiyalarını ifa etməyi baçarmalıdır. Tədris müddətində klassik, müasir və Azərbaycan musiqili teatr nümunələrindən, opera, operetta,müzikllərdən ariyaları ifa etmək bacarığı öyrədilir.	**42**
2.	**Rejissorun aktyorla işı** Aktyora öz peşə fəaliyyətində müxtəlif janrlı səhnə və ekran əsərlərində (teatr, kino, televiziya) müvafiq ifadə vasitələrinin tətbiqini, rol üzərində rejissor yozumuna uyğun müstəqil işləməyi, tipaj seçimində müxtəlif üsul və metodlardan istifadənin nəzəri bilikləri öyrədilir və əməli baçarıq və səriştələr aşılanır.	**6**
3.	**Kamera qarşısında iş** Kamera qarşısında təbii oyun tərzini rejissorun təcəssüm məqsədinə müvafiq şəkildə təqdim etməyi, iri planda müddətli ovqat rakurslarını və	**6**

	baxışın istiqamətini qavramaq, eləcə də "maska" və mimik "sıxılmaların" aradan qaldırılmasına nail olmağın yolları oyrədilir	
4.	**Multikulturalizmə giriş.** Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrədir. Azərbaycan Respublikasının multukulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini, onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil edir.	**3**
5.	**Mülki müdafiə.** Bu fənn çərçivəsində fövqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin aradan qaldırılması, kütləvi qırğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları barədə bilgilər verilir. Karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhalinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitar drujinalarının təşkil olunması haqqında ən zəruri məlumatlar öyrədilir.	**3**
Cəmi		**60**
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər	
Cəmi		**120**
	Təcrübə və YDA	
	Təcrübə. Təcrübə dövlət və ya özəl teatrlar, kino və ya telestudiyalarda ,universitetin tədris teatrında, xarici ölkələrin müvafiq yönümlü ali məktəblərində keçirilir.	**21**
	Yekun Dövlət Attestasiyası Yekun Dövlət Attestasiyası zamanı tələbələr ixtisaslaşmaya müvafiq olaraq klassik və ya müasir dünya, Azərbaycan dram əsrlərini, musiqili teatr əsərlərini tamaşaya qoyurlar.YDA ali məktəbin teadris teatrında, səhnəli zalında və ya dövlət və ya özəl teatrların birində keçirilə bilər.	**9**
CƏMİ		240

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb səhifəsində və s.) açıq olmalıdır.

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki feal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar, əməli yaradıcılıq tapşırıqları;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş (məsələn,etüd,rol, ifa,rəqs və s.);
- layihələr;
- rol oyunları;
- tamaşalar;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- simulyasiyalar;
- və s.

***Qeyd:** sadalanan metodlar ixtisasın spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.*

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün məsələn, universitetin veb səhifəsində açıq olmalıdır.

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- əməli ixtisas fənləri üçün müvafiq meyarlar əsasında
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- təcrübə hesabatları,;
- aktyor oyununun peşə komponentlərinə müvafiq meyarlarla qiymətləndirmə;
- tamaşalara dair hesabatlar;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
- etüd,rol, ifa,rəqs, vokal partiyaları, tamaşalardan parçaların və bütövlükdə tamaşanın əvvəlcədən müəyyən edilmiş və sillabuslarda əksini tapan komponentlərə müvafiq meyarlarla qiymətləndirmə.

Qeyd: *sadalanan üsullar fənnin spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.*

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, obyektivlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlimin nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:

050301 – Aktyor sənəti ixtisasının dram teatrı və kino aktyoru, musiqili teatr aktyoru ixtisaslşmaları üzrə bakalavr hazırlığı aparan ali məktəbin bütün fənlər üzrə sanitar- gigiyenik normalara cavab verən auditoriya fondu, tədris materialları və tədris vəsaitləri olan kitabxana və oxu zalı, videoteka və filmotekası, kompüter otağı, printer və skaner avadanlığı, internetə çıxışı olmalıdır. İxtisas dərsləri üçün səhnəli auditoriyalar, səhnə və lazımi səhnə avadanlığı (səhnə geyimləri, teatr rekvizitləri, ekranlar və digər aksessuarlar) peşəkar studiya yaxın kino , stasionar işıqlandırma cihazları olan video pavilion, xüsusi avadanlıqla təchiz edilmiş çəkiliş studiyalar (film, video, işıqlandırma), olmalıdır.

7.2. **050301 – Aktyor sənəti** ixtisası üzrə dərs deyən professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə, elmi və ya fəxri adı olan, dövlət və yaxud özəl teatrlarda, kino və televiziya studiyalarında, incəsənətin müvafiq sahələrində çalışan, təcrübəyə malik mütəxəssislər olmalıdır. İxtisasla bağlı digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdə çalışan yüksək ixtisaslı mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin, əməli bacarıq və səriştələrinin təcrübədə tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.

8.2. Təcrübə dövlət və ya özəl teatrlar,kino və ya telestudiyalarda,universitetin tədris teatrında, xarici ölkələrin müvafiq yönümlü ali məktəblərində təşkil oluna bilər.

8.3. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq müəssisə ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər müəssisədə, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, həmçinin digər zəruri təfərrüatlar əks etdirilir.

8.4. Təcrübə ali məktəb tərəfindən təyin edilmiş təcürbə rəhbəri və təcürbə keçirilən müəsssəsindən tələbəyə təhkim olunmuş məsul .şəxs və ya müvafiq şöbənin nümayəndəsinin iştirakı ilə kafedrada keçirilən təqdimat əsasında qiymətləndirilir.

9. Buraxılış işi

9.1. Təhsil Proqramı buraxılış işi- tamaşa ilə tamamlanır.

9.2. Təhsil müddətinin sonunda müdafiəyə əvvəlcədən müəyyən edilmiş janr, mövzu və xronometrajda tamaşa təqdim edilir.Qiymətləndirmə aktyor oyununun komponetlərinə (səhnə hərəkəti, səhnə danışığı, obrazlılıq və s) müvafiq meyarlara əsasən qiymətləndirilir.

10. Məşğulluq

10.1. Məzunlar dram və musiqili teatrlarda,antreprizlərdə, kino və telestudiyalarda, aktyor, aparıcı, rejissor köməkçisi, müvafiq ixtisas üzrə kadr hazırlığı aparan kolleçlərdə ixtisas fənləri üzrə müəllim işləyə bilərlər.Musiqili teatr aktyoru ixtisaslaşmasının məzunları göstərilənlərlə bərabər vokal ansambllarında, xorda ifaçı və solist işləyə bilərlər.

10.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb səhifəsində yerləşdirməlidir.

10.3. Bakalavr proqramının məzunları təhsillərini Aktyor sənəti (əməli), Aktyor sənətinin tarixi və nəzəriyyəsi,Teatr rejissorluğu(əməli), Rejissor sənətinin tarixi və nəzəriyyəsi üzrə magistr proqramlarında davam etdirə bilər.

10.4. Məzunların təhsil müddətində əldə etdikləri nəzəri biliklər, eləcə də praktik bacarıqlar onların sonrakı dövrdə təhsillərini davam etdirmələri üçün başlıca şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
~~Elm, ali~~ və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri
_______________Yaqub Piriyev
"26" 08 2020-ci il "

Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları
qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını
hazırlayan işçi qrupun sədri
_______________Ceyran Mahmudova
"25" 08 2020-ci il

Əlavə 1

Təhsil Proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)	
PTN 1	Tamaşada, teletamaşada, kinofilmdə, televiziya filmində rol üzərində işləyərkən yaradıcı təşəbbüs göstərməyə hazır olmaq; yaradıcı kollektivdə vahid bədii konsepsiya çərçivəsində işləməyi bacarmalıdır. Müəllif sözünü, dramaturqun obrazlar sistemini, əsərin stilistikasını, ideya-bədii təsir gücünün mahiyyətini aşkarlamağı,. nitqin bütün imkanlarından , onun diksiya, intonasiya-melodik və orfoepik qaydalarından istifadə etməklə digər ifaçılarla vahid ansamblda çalışmağı bacarmalıdır. Dramatik və musiqili teatrda, rəqsdə müxtəlif vəziyyətləri, obrazın düşüncə və hisslərini, xarici aləmlə üzvi əlaqəsini aktyor kimi yaşatmaq baçarığına, tamaşada rejissor məqsədinə uyğun müxtəlif musiqi janrlarında ifa tərzinə yiyələnməlidir.
PTN 2	Kinoda, televiziyada rejissorların konseptual estetik yozumuna uyğun olaraq səhnə obrazlarının bədii təcəssümünə nail olmalıdır. Fərdi təbiətində aktyorluğun peşə vərdişlərini, eləcə də psixotexnika elementlərini inkişaf etdirməyi, səhnə dialoqlarında tərəfmüqabilinə müxtəlif vasitələrdən, metod və üsullardan istifadə edərək sözlə peşəkar təsir etməyi bacarmalıdır.
PTN 3	Aktyor kimi təqdim etdiyi səhnə obrazının səciyyəvi xüsusiyyətlərinə müvafiq səhnə xarakteri yaratmaq, eləcə də digər iştirakçılarla vahid ansamblda orqanik oyun tərzi nümayiş etdirməyi bacarmalıdır. Bədii əsərlərin - dram, nəsr, poeziya nümunələrinin səhnə təcəssümünün ideya-bədii təhlilini apara bilməlidir. Azərbaycan və xarici dram teatrlarının görkəmli aktyorlarının yaradıcılıq irsini müntəzəm öyrənməlidir..
PTN 4	Rejissorun aktyorla işi ilə bağlı müxtəlif nəzəri və praktik biliklərin formalaşması, müxtəlif sistemlər, məktəblər haqqında məlumatları əldə etməlidir. Peşə fəaliyyətində müxtəlif janrlı səhnə və ekran əsərlərində (teatr, kino, televiziya) müvafiq ifadə vasitələrindən bacarıqla istifadə etmək təcrübəsinə yiyələnməlidir. Rejissor niyyətinə uyğun olaraq rol üzərində K.S.Stanislavski təliminə istinadla müstəqil işləmək bacarığına malik olmalıdır. Səhnə obrazının xarakter seçimində müxtəlif ifadə vasitələrindən istifadə etməyi bacarmalıdır. Aktyorla aparılan yaradıcılıq prosesindən onun yaradıcı "mən"ini təxribata çəkib, oyandırmaq üsullarına malik olmalıdır.Rejissor-aktyor münasibətlərində rejissor göstərmələrinin qavramağı baçarmalıdır.Rejissorun ali məqsədinin daha barız açılmasında onun aktyor müttəfiqliyinə nail olunmalıdır.
PTN 5	Kamera qarşısında təbii oyun tərzini rejissorun təcəssüm məqsədinə müvafiq şəkildə təqdim etməyi, iri planda müddətli ovqat rakurslarını və baxışın istiqamətini qavramaq, eləcə də "maska" və mimik "sıxılmaların" aradan qaldırılmasına nail olunmalıdır. Kamera

	qarşısında təklif olunan şəraitə uyğun fiziki hərəkətlərin təbii və ifadəli təqdimatı, ümumi, orta və iri planda təsirli oyun vasitələrini tapa bilməlidir. Kadrda obrazın psixofiziki vəziyyəti; bədənin plastik rakursunu məqsədəmüvafiq təqdim etməyi bacarmalıdır. Səhnə mizanının fikir məntiqinə uyğun olaraq onu düzgün və dəqiq icra etməyi bacarmalıdır. Rejissor niyyətini yerinə yetirərkən bədii məqsədin tələb edilən formatını saxlamaqla, kamera qarşısında psixoloji jestdən yerli-yerində istifadə prinsiplərinə yiyələnməlidir. Kadrda səs və nitqdən düzgün, dəqiq və yerində istifadə etmək, hadisələri canlandırmağı, improvizə etməyi, iki və daha çox tərəf müqabili ilə dialoqda iştirak etmək baçarığını əldə etməlidir
PTN 6	**Təşkilati və idarəetmə fəaliyyəti:** rejissor köməkçisi vezifəsini icra etmək, tamaşa hazırlığı prosesində məşqlərin keçirilməsini təşkil etmək

Əlavə 2

Fənlərin və Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

Blokun adı	Fənlərin adı	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Ümumi fənlər	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	X					
	Azərbaycan tarixi	X					
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	X					
İxtisas fənləri	Aktyor sənəti	X	X	X	X	X	X
	Rejissorun aktyorla işi			X	X	X	X
	Kamera qarşısında iş					X	X
	Multikulturalizmə giriş	X					
	Mülki müdafiə	X					
Təcrübə			X	X	X	X	X

Əlavə 3

Fənnin təlim nəticələrinə nail olmalıdır. məqsədilə istifadə olunan təlimin mənimsəmə metodları,həmçinin qiymətləndirmə üsulları

Fənnin adı	Təlimin nəticələri	Hər bir təlimin nəticəsinin təlim və mənimsəmə metodları	Hər bir təlimin nəticəsinin qiymətləndirmə üsulları
Aktyor sənəti	• Aktyor sənətinin peşə vərdişlərinə K.S.Stanislavski "sistemi" əsasında yiyələnməlidr. • Dramatik və musiqili teatrda, kinoda, televiziyada rejissorların (rejissor, rəssam, musiqi rejissoru, xoreoqraf) niyyəti əsasında aktyorluq vasitəsi ilə bədii obrazların yaradılması baçarığına yiyələnməlidr. • Bədii əsərlərin - dram, nəsr, poeziya nümunələrinin səhnə təcəssümü ilə bağlı mövcud olan nəzəriyyələrə və təcrübələrə əsaslanaraq tamaşanın ali məqsədinin çatdırılmasını bacarmalıdır. • Azərbaycan və xarici dram teatrları sənətinin görkəmli nümayəndələrinin yaradıcılıq irsindən bəhrələnməyi bacarmalıdır.	təqdimatlar,əməli nümunələr və müzakirələr.	əməli təqdimatlar; fərdi təcrübə hesabatları;
Rejissorun aktyorla işi	▪ Rejissorun aktyorla işi ilə bağlı müxtəlif nəzəri və praktik biliklərin formalaşmasına, müxtəlif metodlar, məktəblər haqqında məlumatlardan bəhrələnməyə nail olmalıdır. ▪ Aktyor öz peşə fəaliyyətində müxtəlif janrlı səhnə və ekran əsərlərində (teatr, kino, televiziya) müvafiq ifadə	təqdimatlar,əməli nümunələr və müzakirələr.	əməli təqdimatlar;

	vasitələrinin tətbiqini, rol üzərində rejissor yozumuna uyğun müstəqil işləməyi, tipaj seçimində müxtəlif üsul və metodlardan istifadəni bacarmalıdır. ▪ Tamaşa (film) haqqında tam təsəvvür əldə etmək üçün dram əsərinin mətnini (filmin ssenarisi) dərindən öyrənməlidir, ▪ İfaçılıq ustalığı ilə rejissor yozumunun ideya –estetik konsepsiyasını açmağı bacarmalıdır. .		
Kamera qarşısında iş	▪ Kamera qarşısında təbii və məntiqli oynamağı bacarmalıdır. Kadrda təklif edilən şəraiti və emosiyaları rejissor məqsədinə müvafiq canlandırmağı bacarmalıdır.İri planda müddətli rakursları və baxışın istiqamətini qavramaq, "maska" ilə iş – mimik "sıxılmaların" aradan qaldırılmasına nail olmalıdır. ▪ Kamera qarşısında dürüst tapılmış fiziki hərəkətləri dəqiq və plastik ifasını bacarmalıdır. Ümumi,orta və iri planda vəziyyətə uyğun oynamağı bacarmalıdır. ▪ Mətn və hərəkətlərin vəhdətinə nail olunmalıdır. Kadrda bədənin dayanaq vəziyyəti: bədii-psixoloji ifadəliliklə bədənin rakursunu məqsədəmüvafiq təqdim etməyi bacarmalıdır. ▪ Rejissor niyyətini yerinə yetirərkən rolun tələb edilən formatını saxlamağı ,kamera qarşısında psixoloji jestdən istifadə prinsiplərinə yiyələnməlidir. ▪ Kadrda səs və nitqdən düzgün, dəqiq və yerində istifadə etməyə nail olmalıdır.	əməli təqdimatlar,əməli nümunələr və müzakirələr.	əməli təqdimatlar;
Multikulturaliz	• Multikulturalizmin mahiyyəti,	mühazirə;	yazılı tapşırıqlar;

mə giriş	multikulturalizm sosial hadisə, siyasət modeli və həyat tərzi kimi, müqayisəli təhlili ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir: • Dinin mahiyyətinə və onun meydana gəlməsinə dair elm dünyasında irəli sürülən nəzəriyyələrlə tanış olmaq. • Multikulturalizmin ölkənin xarici siyasətinə təsiri, multikultural təhlükəsizlik barədə biliklər və media kimi bir sıra mühüm ictimai-siyasi əhəmiyyət kəsb edən aktual məsələlər barədə fikir yürütməyi baçarmaq. • Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin formalaşmasının obyektiv və subyektiv səbəbləri, xüsusiyyətləri barədə biliklərə yiyələnməlidir.	seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	şifahi təqdimatlar; təcrübə hesabatları; frontal sorğu.
Mülki müdafiə	▪ Mülki müdafiənin əsasları, qüvvə və vasitələrini, fövqəladə hallar və onların xarakteristikalarını bilməli; ▪ Fövqəladə hallarda əhalinin mühafizəsini, əhalinin mülki müdafiə üzrə maarifləndirilməsini, fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrindən istifadə etməyi bacarmalı;	mühazirə; seminarlar; hesabatlar; təqdimatlar və müzakirələr.	yazılı tapşırıqlar; şifahi təqdimatlar; frontal sorğu.